

— Nemških učiteljev s Češkega je padlo 200, ranjenih pa je 414. — Moravskih nemških učiteljev je padlo 54, ranjenih je 339. — Zgornjeavstrijskih učiteljev je padlo 24, ranjenih je 73, ujetih 11. — Francoskih učiteljev je doslej padlo že 1600, ranjenih pa je 4000.

UČITELJI IN VOJNA.

»Floreat Etona!« Pod tem naslovom je priobčil angleški list »Daily Mail« nekrolog po nekem učitelju, ki je padel na bojišču, ter piše navdušeno: »Učitelj »Eton Collega« je žrtvoval svoje življenje za domovino in za nas! Kaj takega se ni zgodilo še nikdar, krona je to našim zmagam!« »Edinost« temu dostavlja: »Tako slave na Angleškem enega učitelja, ki je padel za domovino. Pri nas pa je šlo na stotine učiteljev v boj, na stotine jih krvavi in veliko jih je že žrtvovalo svoje življenje za domovino. Po »Agramer Tagblattu« posnemljemo, da je iz Hrvatske nad 600 učiteljev pod orožjem! Čast učitelstvu, ki je v mirnih časih pionir kulturnega dela, graditelj narodne bodočnosti, a v vojni na bojnih poljih branitelj narodove grude! Z odhodom učiteljev na bojišče so pa učiteljice na deželi postavljene pred ogromno nalogo: vršiti morajo svoje delo in nadomeščati učitelje. Naj citiramo zopet po »Tagblattu«: Mnogo je še mladih deklet med njimi, vendar so vse v navdušenju za svoj poklic, v ljubezni do naroda naše moči, da odlično, da skoro neverjetno vrše sedaj svojo nalogo. Nadzoriki so polni hvale za neumorno delo učiteljic. Izborno so se obnesle v tem vojnem letu! Ponosno smejo biti na to, da so dosegle, da šola ni toliko trpela zaradi vojne, kolikor se je bilo bati iz početka. Narodu pa je v dolžnost, da vsaj sedaj začne prav ceniti vrednost učiteljstva in njegovega dela. Posnema naj druge prosvetljene narode, ki se ponašajo s svojim učiteljstvom, mu gredo povsod na roko, ga podpirajo in cenijo.«

OLAJŠAVE PRI VPOKLICANJU POD OROŽJE.

Olajšavo v vojaški službi bodo od zdaj naprej uživali tudi oni vojaki višjih starostnih letnikov, ki se sicer ne morejo izkazati z zadostno šolsko izobrazbo, ki pa imajo zaradi svojih osebnih kvalit in svojega stališča v življenju višjo stopnjo izobrazbe. Ti vojaki se ne bodo uporabljali za navadno delo v vojašnicah in smejo tudi zunaj vojašnice stanovati. Dobili bodo poseben znak.

HRVATSKA IN SLAVONIJA.

Na vsem Hrvatskem in po vsej Slavoniji se morejo vsa pisma oddajati odprta, zaprtih pism sploh ne pošiljajo naprej. Hrvatska in Slavonija sta proglašeni za vojno ozemlje.

BREZ NASLOVA.

Hrvatski »Jutarnji List« prinaša članek, v katerem se najprej sklicuje na dunajsko »Neue Freie Presse«, ki sedaj odkrito priznava, da je politika v naših pokrajinah doslej mnogo pogrešila, in konec pripovedi je bil, da so monarhiji zvesti podaniki postali tujci na lastnih tleh, a gospodarji so postali — tujinci. Ne prihaja nam na misel, da bi koga sedaj obtoževali, ali zgodovinska resnica je, da je bilo vpra-

moji strani in si otiral znoj, ki mu je curkoma oblival lica.

Ali je imel res slutnjo? —

Teden kasneje smo morali odbiti ruski napad. Med visokim žitom smo hiteli tisto jutro z nasajenimi bajoneti na pomoč. Dež krogel se je vsipal na nas, ali kdo se je menil za to?

Miha je bil prav tam na krilu. V visokem žitu je zašel predaleč in hotel je menda baš dobiti zvezo s tovariši. Toda pri tem je prišel širokoplečemu Rusu na muho. Iz daljave kakih — trideset korakov mu je prevrtała krogla obe senci, in obležal je na mestu v mlaki krvi.

Toda mlad fant ga je takoj maščeval. Preden je mogel Rus, ki se je bil široko postavil sredi zorene njive, iznova vložiti patrone v puško, je dobil tudi on strel v glavo. Takoj se je zgrudil mrtev na hrbet.

Izgubil sem učenca iz streliškega jarka. Nemara je res slutil na tisti poti svoj bližnji konec...

Pokoj mu! —

šanje italijanskega vseučilišča eno glavnih vprašanj italijanske politike in da so se dali razvneti zanje tudi nekateri naši italijanski poslanci, na katerih patriotizmu ni dvomiti — kar potrjuje njihove izjave. Sklep vlade — piše »Jutarnji List« — da napravi konec vsem tem nespodobščinam, pomenja priznanje storjenih pogrškov. Ali to priznanje je vladi le na čast in je obenem najboljši dokaz njene jakosti. Priznavanje pogrškov je vsekdar znak moralne in fizične moči. Drugi znak te moči leži v načinu, v energiji, s katero se mislijo te reforme izvesti. Brez vsakega obzira, ravnim potom, v najkrajšem času, naj Trst zopet dobi tisto obličje, ki mu pripada. Trst, kakršen je danes, ni produkt ne italijanske marljivosti, ne kulture, ne italijanskega naroda, ampak predvsem skrbi, ki mu jo je vlada posvečala od nekdaj. Ne glede na vsako drugo pravo, sledi že iz tega dejstva pravica monarhije, da z lepo ali z grdo privede Trst nazaj na tisto pot, na kateri je bil v dobi najhitrejšega svojega procvita. Ne vemo, ali je bil to namen vlade, ali že ta čin sam na sebi je neko zadostčenje za slovensko in hrvatsko prebivalstvo Trsta. Pa že zato pozdravljamo — tako zaključuje rečeni hrvatski list — vladino namero, zakaj, naj se zgodi, kar hoče, ta namera more nam le koristiti.

NAČELNIK NEMŠKE NAPR. STRANKE O ZDRUŽITVI VSEH NEMŠKIH SIL V AVSTRIJI.

Pri neki slovesnosti v Pragi je izjavil načelnik nemške napredne stranke med drugim: »Ene želja in pričakovanje prešinja vse avstrijske Nemce: da se, ko se bo končal bojni vihar in bo zopet zasijalo mirno solnce, združijo vse nemške sile, da vodilno z drugimi narodi sodelujejo na obsežni politični, gospodarski in socialni pomladitvi naše države, da se našim potomcem zagotovi srečna bodočnost.«

NAČRTI ZA BOSNO.

General Sarkotić, ki je sedaj nekaj mesecev sem zapovedujoči general in poglavar v Bosni in Hercegovini, je posebnemu dopisniku »Berliner Tageblattu« povedal nekatere svojih namenov glede uredbe Bosne v političnem, gospodarskem in socialnem oziru. — Predvsem se bo predručil bosanski šolski sistem. Šef šolske uprave stoji na sledečem stališču: Zemlja naj se vrne kmetom. Kmetiški sin, ki so ga doslej poslali v šolo, se je redno lotil politike, zaradi česar je baš v mladi Bosni mnogo duševnega proletariata, dasi je v tej izrazito agrarni deželi v prvi vrsti potreba inteligenent kmetiški stan, stan samostalno mislečih kmetov, ki ga ne more pridobiti vsak politični agent. Gimnazij in realk naj bo manj, več pa gospodarskih in obrtnih učilišč. Mi bomo kmeta prisilili, da bo dal vsaj enega svojega sina v delavnico, in če se pokaže potreba, bomo sami dali potrebna sredstva.

POROTNA SODIŠČA.

S cesarsko naredbo od 7. julija 1915, ki je bila objavljena v državnem zakoniku in v uradni »Wiener Zeitungu«, se name-rava ustavljeno delovanje porotnih sodišč za vso državo podaljšati do konca marca 1916; vendar pooblašča cesarska naredba vlado, da tudi že poprej lahko odredi, da prično porotna sodišča zopet delovati.

»RDEČI KRIŽ«.

Njegova c. in kr. Visokost prevzvišeni gospod general konjenice nadvojvoda Franc Salvator, c. in kr. generalni nadzor-nik prostovoljne sanitetne oskrbe, je izdal na njemu predložene izkaze o sedanjem delovanju družbe »Rdečega križa« sledečo okrožnico: »Iz za prvo polletje vojne predloženih izkazov razvidni uspeh delovanja zavodov »Rdečega križa« na deželi me je povsem zadovoljil. Izrekam vsakomur, ki je pri tem sodeloval, ali naj pri ustanovitvi bolnic, ali vodstvu in upravi, ali strežbi ranjencev in bolnikov — za njih trudapolno delovanje, s katerim se je do-degel tako izvanreden uspeh, svoje popolno priznanje in najpresrečnejšo zahvalo.«

ČASTNO KNJIGO

izda c. kr. ministrstvo za deželno brambo (Ehrenhalle) za one osebe deželne brambe, črnovojništva in orožništva, ki so bile v teku sedanje svetovne vojne ali z Najvišjo pohvalo, odnosno s hrabrostno ko-

lajno odlikovane, in tistih, ki so pred so-vražnikom padli. Ker se pa ta častna knjiga more v celotnem obsegu šele po končani vojni izdati, je imenovano minist-rstvo odredilo, da prične takoj izdajati posamezne zvezke te knjige, da se zamo-re javnosti obvestiti še v teku vojne o hrabrostnih slavnih činih naših junakov, ki se požrtvovalno borijo za našega pre-svetlega cesarja in domovino. Ker je iz-daja te knjige za sedanjí rod kakor tudi za potomce velike važnosti, se županstvom priporoča, da vplivajo kolikor mogoče na to, da svojci, starši, sorodniki tistih oseb, ki so bile na katerikoli način v tej vojni odlikovane, oziroma ki so pred sovražni-kom padle, določijo kratek življenjepis s sliko (fotografijo), rojstnim letom, do-movno občino, stanom (samski ali ože-njen), številom otrok, poklic itd. Pripomi-nja se, da se bodo doposlane slike brez vsakih stroškov dotični stranki zopet vrnile.

DELO SLOVENSKEGA UČITELJSTVA ZA »RDEČI KRIŽ«.

Popravek: V zadnji številki našega lista izkazana končna vsota je za 100 K pomotoma prenizka. Pravilno se mora glasiti: 29.685 K 72 vin.

Učenke c. kr. dekliške rudniške ljud-ske šole v Idriji 149 K 48 vin.; učenci slo-venske občinske šole v Rojanu 5 K; učen-ci slovenske občinske šole v Škedenju 12 kron 30 vin.; učenke Slavica Bajčeva, Romanca Fleischmanova, Marija Ganglo-va in Cveta Morelova nabrale v Metliki 42 K 55 vin. + 76 K 90 vin. = 119 K 25 v.; šola Dramlje na Štajerskem 66 K 79 vin.; učiteljica Josipina Primožičeva v Črnom-lju (za slepce) 14 K; šolsko vodstvo Ljub-no na Gorenjskem (za slepce) 6 K 82 vin.; učiteljica Marija Levčeva (za slepce) 4 K; Ivan Ravbar v Repentaboru (za slepce) 2 K; učiteljica Pavla Trefaltova nabrala v Dragi na Dolenjskem (za slep-ce) 22 K 50 vin.; učiteljstvo deške ljud-ske šole v Kranju 1% od plač 10 K 40 v.; šolski vodja Franc Ivanc v Kranju 6 K; šolsko vodstvo na Viču zbirko 18 K 80 v.; učiteljici Tonica Kračmanova in Zinka Fabjanova v Št. Lenartu pri Laškem trgu za junij po 2 K = 4 K; nadučitelj Braf v Kastvu 10 K; Srečko Exel, učitelj v Voj-niku 10 K namesto venca na krsto gospe Brezovnikove; učenci ljudske šole na Proseku 2 K 60 vin.; učenke Slavica Baj-čeva, Ivica Gabrščekova, Marija Ganglova in Cveta Morelova nabrale v Metliki 44 kron 50 vin.; skupaj 508 K 44 vin.

V zadnji številki izkazanih K 29.685.72
Danes izkazanih K 508.44

Doslej nabranih K 30.194.16

Prosimo nadaljnjih obvestil, oziroma izpopolnil dosedanjih izkazov!

MOBILIZIRANI TOVARIŠI - NAROČNIKI.

(Dostavki k uvodniku v 7. stev., ozi-roma k članku istega naslova v 10. in 12. številki).

Kranjsko.

52. Hlebec Karel, u. v. Vel. Ubelsko (umrl v ruskem ujetništvu).
53. Čencič Julij, nu. Št. Peter na Krasu.

54. Pleskovič Rudolf, c. kr. u. Idrija.
55. Sepaher Anton, u. Kranj.
56. Schmeidek Ivan, u. Krtina.
57. Mlakar Franc, u. Ljubljana.

Štajersko.

49. Loparnik Peter, u. Polzela.
50. Varl Ljudevit, u. Poljčane.
51. Kokot Ferdo, u. Pišce.
52. Porekar Anton, nu. Hum pri Ormožu.

53. Podplatnik Franc, u. Sv. Tomaž pri Ormožu.
54. Preindl Jakob, u. Vel. Nedelja.
55. Gobec Rudolf, u. Sv. Venčeslav.

Primorsko.

57. Tomažič Andrej, nu. Lokavec.
58. Faigelj Rafael, nu. Sedlo-Breginj.
59. Matelič Ivan, u. Sužid-Kobarid.
60. Bensa Andrej, nu. Breginj.
61. Močnik Josip, u. v. Bukovo-Cer-kno.
62. Černe Blaž, u. v. Police-Cerkno.
63. Bertok Josip, nu. Škofije.
64. Brezavšček Avguštin, u. Plave.
65. Gregoretič Anton, u. Rodik.

ad 6. Bravničar Alojzij, u. Šebričjak (padel na južnem bojišču meseca julija 1915).

Po tej izpopolnitvi je torej danes naših naročnikov-vojakov:

s Kranjskega	57
s Štajerskega	55
s Primorskega	65
s Koroškega	1

skupno število

178

Pravica malega naroda.

Pod tem naslovom je napisal znani češki učenjak prof. Fran Krejčí brošurico. Najprej pobija nazore, ki so oporekali malim narodom pravo do eksistence poleg velikih. Načelo — ki se morda v praksi uveljavlja — da je sila pred pravico in pravičnostjo — to načelo ne odgo-varja ni enemu v resnici moralnemu za-konu. Narod je tu in tu mora biti! Ne mo-re se reči, da je pravica do eksistence malega naroda odvisna od fizične moči in nadmoči večjega naroda. Res je sicer, da narod nima zaščite v konfesijah. No-bena cerkev ne bo žrtvovala svojih vse-človeških in mednarodnih tendenc, ako gre samo za interese naroda — sodnega dne ne bo renegat odgovarjal za svoj čin, ako je sicer ostal religiozen. Možni so tudi taki nazori, ki stavljajo ideal človeštva nad narodnost. Tako Tolstoj, Goethe in Nietzsche. Pa tudi socialna demokracija — kakor vidi prof. Krejčí v sporu čeških separatistov z mednarodno centralizacijo — žrtvuje male narode višjim ozirom, istotako kakor cerkve in države.

Proti vsem tem teorijam postavlja profesor Krejčí instinktivno ljubezen do naroda, instinkt narodne samoohrane. Instinkt in zopet je instinkt dela iz naroda narod, instinkt samoohrane, ki je življenjsko jedro naroda istotako kakor pri po-edincu, ki se nahaja tako v velikih kakor v malih narodih. O tem instinktu ima prof. Krejčí svojo filozofsko teorijo, ki jo uve-ljavlja tudi za narodnost. »Instinkt je eks-ponent zakonite potrebe, ki vlada v vsej prirodi in ki ji človek podlega, zavestno ali nezavestno.« »V tem, na kar navaja človekov instinkt, mora biti nekaj resnice, pa tudi, če se je ne umeva popolnoma ja-sno.« Nagon se ne vara; varati se more le razum, ki ne umeva jasno, kam vodi nagon. Tak nepogrešljivi instinkt je tudi ljubezen do svojega naroda. Vsa razmo-trivanja razuma, ki bi govorila proti prav-u naroda, so ničeva pred »vrhno instanco nagona narodne samoohrane«. Nikaka darwinska teorija o pravu močnejšega ne obstoji pred faktom eksistence naroda, o kateri ne odločuje tudi materialno orožje. Ali pogoj te narodne eksistence je v moči naroda samega: to je narodna zavednost, zavest o samem sebi. »Smelo moremo re-či, da je narod, dokler traja ta pogoj, ne-premagljiv — samo izstradati, prestreljati, masakrirati bi se moglo narod. Ali če smo že tako daleč, da si takega postopanja niti ne moremo misliti v kulturnem svetu, vsaj ne s civiliziranimi ljudmi, potem je ta pogoj tudi najmanjšemu narodu pogoj eksistence. In če bi se ji odrekel sam, bi bil to samomor.«

Ta narodna zavest drži pripadnike naroda skupaj, »dela iz poedincev narodno celoto v vseh okolnostih, ki si jih mo-remo zamisliti, in ta zavest se ne iztrga z nobenim nasiljem iz notranjosti poedin-cev, dokler je narodna zavest v poedin-cih, dotlej bo narod trajal in dotlej je neuničljiv!« — »Ne običaji, ne vera, pa tudi ne jezik ni neobhodno potreben pogoj na-rodne zavesti.« »Narodna zavest je naj-notrajnejša last notranjosti poedinčeve, je to neuničljiva moč.« »Zaveden narod, či-gar vsi sloji so prožeti z narodno zavestjo, katerega slehri pripadniki občuti to kot bistven del svojega individualnega bitja, prebije vsako silo, nasilje — preživi vse neugodnosti.«

»Čas« pravi z ozirom na češki narod, da se te globoke misli Krejčevega morejo aplicirati na današnje češko vprašanje z ozirom na Husov spomin napram današnji evropski situaciji češkega naroda. Brošura Krejčevega kaže, kaka nesreča za mal narod je, ako niso vse njegove vrste, po-sebno pa takozvani širši sloji, ki tvorijo jedro naroda, enako osveščeni. Zato je delo za njihovo osveščenje najboljše sred-stvo v boju za narodno eksistenco in ob-enem edino sredstvo, ki se ne izneveri niti v najhujših razmerah.

Za fakt instinktivne ljubezni do na-roda nahaja prof. Krejčí tudi argumente moralne sankcije za pravico do eksisten-ce malega naroda: prirojena ljubezen do naroda je potrebna zahteva tudi z moral-nega gledišča. Ne ljubiti svojega naroda

more le človek, ki je nemoralen v etičnem pogledu, sebičnež, malenkostnež — neplemenit človek. Ako pa je zvestoba do naroda moralna dolžnost, potem je tudi popolno pravo; kdor krati človeku narodnostno pravo, dela sramotno, nemoralno. »Zatirati narodnost, kratiti pravico do eksistence bodi kateregakoli naroda — torej tudi malega — je nemoralno, je krivica. Moralna zavest naroda je tisti tribunal, ki temu pravi preskrbi veljavnost in odbije vse krivice, ki se delajo s tlačenjem malih narodov. To je tribunal, ki nima le neobvezne jurisdikcije, katere obsodba bi imela le teoretično vrednost. Ta tribunal ima tudi izvrševalno moč in dovolj sile, da svoji obsodbi pripori veljavnost, da prisili k respektiranju pravic in v to, da se temu primerno postopa«.

Krečji veruje v zmago načela humanitete nad egoizmom. V tej zmagi je jamstvo pravice do eksistence malih narodov, torej tudi do eksistence našega slovenskega naroda!

Problem avstrijskega šolstva.

Tržaški vladni komisar je izdal javen poziv na celo dolgo vrsto tržaških mestnih uradnikov in učiteljev, da se morajo v gotovem roku zgledati, sicer da bodo iz svojih služb odpušteni. To je seveda le formalnost, zakaj ti uradniki in učitelji so iz Trsta pobegnili na Laško in se prav gotovo ne bodo vrnili na poziv vladnega komisarja. Verjamemo sicer, da ti ubežniki upajo, da pridejo z italijansko armado zopet v Trst, toda dvamesečni boji ob soški fronti kažejo, da to upanje nima podlage in da pobegli iredentovci Trsta ne bodo več videli. Ta ubeg mestnih funkcionarjev tržaških je seveda zbudil občno pozornost. Dokler so na primorske razmere samo opozarjali slovenski in hrvaški poslanci, se ni za te razmere nihče zmenil. Zdaj pa so, kakor sklepamo iz »Armee-Zeitung«, presenečeni tudi vojaški krogi, in imenovani list zahteva, naj se vzame že v roke problem avstrijskega ljudskega šolstva. Ta list zahteva, naj se vse ljudsko šolstvo podpravi, učitelje dobro podpre in jim da pravico do enoletnega prostovoljstva.

Zasluge dvornega svetnika Fr. Levca za razvoj ljubljanskega ljudskega šolstva.

Poročali smo v zadnji številki svojim čitateljem, da je občinski svet ljubljanski podelil g. dvornemu svetniku, deželnemu šolskemu nadzorniku Francu Levcu za njegove zasluge, ki si jih je pridobil na šolskem in pisateljskem polju, častno me-

starelih nemških slovnice in beril uvedle Schreiner-Bezjakove I. II. in III. nemška vadnica in namesto starih slovenskih beril svoj ljubljanskega šolstva. Te zasluge so naravnost neprecenljive in se nanašajo na gradbo novih šolskih poslopij, na ustanavljanje novih šol, na razširjanje že obstoječih šol, na uredbo pouka in na metodo. Z železno energijo se je lotil Levce vselej svojega dela; zato je pa dosegel tudi take lepe, naravnost odlične uspehe, ki so:

Leta 1889. se mu je po trudapolnem delu posrečilo, da so zgradili in otvorili za I. mestno šolo vsem modernim in zakonitim zahtevam ustrezajoče vzorno šolsko poslopje.

Leta 1895. so po njegovih zaslugah zgradili trirazrednico na Barju, kakršne ni te vrste na vsem Kranjskem. Ta šola je sedaj pod črnim vodstvom zgledega tovariša Črnogaja pravi blagor za Barje in Barjane.

Leta 1901. so sezidali novo šolsko poslopje za slovensko dekliško osemrazrednico na Sv. Jakoba trgu, ki je pravi kras za Ljubljano.

Leta 1901. so po Levčevi zaslugi ustanovili III. mestno deško ljudsko šolo na Vrtači in hkrati tudi izprožili misel za zgradbo novega šolskega poslopja za IV. mestno deško ljudsko šolo in II. mestno slovensko dekliško šolo.

Po Levčevem prizadevanju so se izšolali iz mestnih šol vsi okoliški otroci, zaradi česar so nastale nove ljudske šole na Viču, v Šiški, pri Sv. Petru in v Mostah. Ko bi ne bilo Levca, bi tudi teh šol ne bilo.

Levec je pa tudi dogovorno z meročajnimi činitelji razširjal posamezne šole in ustanavljal paralelke v Ljubljani. V enem samem desetletju Levčevega okrajnega šolskega nadzorstva so otvorili 29 novih razredov na ljubljanskih ljudskih šolah.

Pa tudi z ozirom na uredbo pouka in na metodo se je storil pod Levčevim nadzorstvom velik korak naprej.

Leta 1894. so odpravili z ljubljanskih šol zastarelo slovniško metodo, ki so se z njo mučili otroci z različnimi nemškimi slovniškimi definicijami in s prevajanjem raznovrstnih stavkov brez vsake logične zveze. Na nje mesto je bila uvedena empirijsko-analitiška metoda (direktna metoda), ki se z njo uči otrok materinega jezika.

Leta 1894. so v I. razredu dekliških mestnih šol z višjim odobrenjem odpravili pouk v ženskih ročnih delih in izdali za ročna dela podrobni učni načrt, namenjen vsem kategorijam mestnih dekliških šol.

Leta 1897. so po Levčevem prizadevanju odpravili z ljubljanskih ljudskih šol brezsmiselno risanje po stigmah in začeli uvajati moderno risanje.

Leta 1898. smo dobili za pouk v telovadbi podrobni učni načrt in v zvezi z njim novo, metodiško urejeno učno knjigo, ki učitelju jako olajšuje pouk v telovadbi.

Za nemški jezik so se namesto že za-

ščanstvo. Danes naj nakratko navedemo še Levčeve zasluge, ki si jih je pridobil kot c. kr. okrajni šolski nadzornik za razsta se uvedli na ljubljanskih ljudskih šolah Josin-Ganglovo II. in III. berilo.

To vse in še mnogo več so Levčeve zasluge za razvoj ljubljanskega ljudskega šolstva, zato je pa tudi res zaslužil ta odlični mož najvišje priznanje, ki mu ga je mogla podeliti mestna občina ljubljanska, t. j. častno meščanstvo. — Ko je Levce odložil okr. nadzorstvo ljubljanskih šol, mu ni bilo mogoče dobiti sposobnega naslednika, ki bi s strokovno izobrazbo, z vnmom in neizčrpljivo deloljubnostjo, z iniciativo in avtoriteto znal hoditi naprej in stati na čelu učiteljstva kot zgled zrelega, previdnega šolnika. Ves napredek ljubljanskega šolstva je izza Levčeve dobe izključno zaslug učiteljstva samega, ki je — kar je starejšega — še vse iz Levčeve šole.

Naj uživa zaslužni šolnik Fr. Levce to izredno odlikovanje do skrajnih mej človeškega življenja!

Začetek novega šolskega leta.

Češki listi prijavljajo z Dunaja vest, da pouka na javnih šolah po počitnicah na jesen najbrže ne bodo začeli v normalnem času, ampak šele pozneje. — Moravski deželni poljedelski svet se je že obrnil s posebno resolucijo proti tej nameri. — Gotovo se o tem vprašanju razvije po časopisju debata. Končno besedo pa bo izrekla šolska oblast, ki se — kolikor mi vemo — doslej še ni odločila na nobeno stran.

Ljubi svoje in spuščaj tuje.

»Berliner Tageblatt« je napisala Charlotte grofica Rittbergova na naslov učiteljev in staršev svarilo, naj ne vsajajo narodnega sovraštva v mlade duše otrok. Piše namreč: »Ne propovedujte sovraštva v rodovinah in šolah! Zamolčujte mladini neizogibne ekscese razpajane brutalnosti. Kako naj otrok v svojem malem življenju prav ocenjuje najstrašnejše izrastke prerazdraženih strasti? Pustite naj zgodovina govori odraslim, nikar pa naj ne govori senzacija nedoraslim! Pazite v svojih pogovorih, izbirajte čisto mladine, nadzorujte njihove igre! Učite otroke, naj bodo ponosni na svoje plemo, ali govorite jim, da plemenitost obvezuje, in da tudi načisteja voda gnije in postaja blatna, ako miruje. Ne pozabite navajati otrok na to, da bodo tudi v nasprotniku spoštovali — človeka!«

Te besede kažejo, da ni ta žena plemenita samo po mišljenju in čustvovanju in da jo poleg aristokracije rodu diči tudi aristokracija duše in srca. Ne zanašajte sovraštva v mlada srca! Zlat nauk, posebno za vse, ki kakorsibodi morejo vplivati na vzgojo uma in duše mladine. Kdor dela nasprotno, je zločinec na misli človečanstva, človekoljubja. Predvsem pa zločinec na svojem lastnem narodu, ker mu — zastrupljajoč duše in srca mladine — odjemale, česar narod najbolj potrebuje v zagotovitev svoje moralne trdnosti: poštenih, moralčno vzvišenih sinov in hčera, ki se bodo ponašali s svojim, ki bodo — ponosni na svojo narodnost in svojo grudo — vsekdar pripravljeni vse žrtvovati v obrambo te svete dediščine svojega plemena — a ki bodo spoštovali tuje in tudi v nenašincu videli — človeka!

Književnost.

»Zvonček« objavlja v 8. letošnji številki to vsebino: 1. Simon Gregorčič: Soči. Pesem. 2. Drago Širok: Jelša. Pesem. 3. Borisov: Dom. Povest. 4. Devin na Goriškem. Slika. 5. Ivan Albreht: Mali. Pesem. 6. Borisov: Materni jezik. Povest. 7. Andrej Rapč: Upanje. Pesem. 8. Sl. N.: Slavna bitka pri Visu 11866. Podoba. 9. Slovenec Vatroslav Holz. Podoba. 10. Fr. Rojlec: Ob solnčnem zahodu. Povest. 11. Naši vojaki na počitku med pohodom. Podoba. 12. Jos. Vandot: Metuljčka. Borisov: Slika. Pesmi. 13. Ladislav Ogorek: Fran Levec: Životopis. 14. Deželni šolski nadzornik in dvorni svetnik Franc Levec. Podoba. 15. Cerkevica. Pesem. 16. Pouk in zabava: Obelisk. — Rešitev zastavice v podobah v sedmi številki. — Rešilci. — Cesarjev petinosemdeseti rojstni dan. — Naznanilo. — Ne igrajte se z užgalicami. — Angelček je poletel po bolnici... — Koliko je še neodkrita zemlja? — 15letni junak, ki je ujel vohuna. — 12letno dekl-

co zadela italijanska krogla. — Obletnica slamnika. — Kotiček gospoda Doropoljskega.

»Ročni zapisnik« izide tudi letos in je že v delu. Vsled vojnih razmer bo njegov obseg skrčen in cena znižana. Naroča se v »Učiteljski tiskarni« v Ljubljani za 100 in 150 učencev. Cena se naznani v prihodnji številki »Učiteljskega Tovariša«.

Srednješolske vesti.

PROTI SREDNJIM ŠOLAM.

Naučno ministrstvo je ravnokar izdalo na deželne šolske svete primerno svarilo, kjer pravi, da so naše srednje šole, gimnazije in realke, prenapolnjene, iz njih dobivamo preveč ljudi, za katere ni kruha, nasprotno pa manjka strokovno izšolanih ljudi v praktičnih poklicih. V šolskem letu 1913/14. smo imeli 517 gimnazij in realk s 154.882 učenci in 5871 gimnazistkami. Število zavodov in učencev se je v zadnjih 30. letih podvojilo, kar pa ne odgovarja kulturnim in gospodarskim razmeram. Od 20.000 gimnazijcev in 10.000 realcev v prvem razredu jih naređi vsako leto maturo kakih 7500 gimnazijcev in okolo 4000 realcev, ki potem silijo na visoko šolo ali v poklice, za katere se zahteva srednješolska izobrazba. Jako bi se motil, kdor bi mislil, da bodo državni in nedržavni uradi stalno rabili vedno več osebja. Ravno nasprotno, število uradništva se bo omejilo. Po vojni bo veliko dela ravno v onih poklicih, za katere ni treba visoke ali srednje šole. Zato ministrstvo poziva vse poklicane kroge, naj navajajo mladino bolj v one šole, ki nudijo praktično strokovno izobrazbo. Posebno napačno pa bi bilo mladino zato poslati v srednjo šolo, da bi dobila kako nižjo uradniško službo. — Obisk strokovnih šol jako zaostaja za srednjimi šolami. V primeri s 50.000 srednješolcev višjih razredov je bilo v letu 1913. na višjih strokovnih šolah samo okolo 15.000 dijakov (na državnih obrtnih šolah 480, na trgovskih akademijah 8000, na poljedelskih in podobnih šolah okolo 2000). V primeri s 100.000 nižjimi srednješolci je obisk na nižjih strokovnih šolah razmeroma premajhen. Zato naj krajevni faktorji vbodoče ne zidajo gimnazij in realk, ampak strokovne šole. — Ministrstvo govori tudi o ženskem šolstvu. Za deklice se je ustanovila primerna šola v obliki dekliških licejev, ki jih je 1913/14. obiskovalo 11.332 učenek. Deklice na gimnazijah niso imele posebnih uspehov, od 1000 učenek prvega razreda jih pride k maturi komaj 300. Zato ministrstvo posebno priporoča dekliške liceje; zakaj zmogne deklice morejo s pridružitvijo realnogimnazijskih višjih razredov tudi na teh zavodih napraviti maturo za visoko šolo. — Ministrstvo naroča, naj šolska vodstva pri sprejemu starše v tem smislu poučujejo in jim dajo primernege sveta.

Odlok naučnega ministra glede ponavljalnih izpitov na srednjih šolah. Ker se je moralo na posameznih gimnazijah in realkah šolsko leto 1914/15., ne da bi se bil pouk popolnoma končal, predčasno zaključiti in ker so na posameznih srednjih šolah zaradi učiteljskih izprememb, proizvodnih po vojaških vpoklicih, nastale za učence posebne težkoče, je naučni minister v nekem vsem deželnim šolskim oblastem dopisnem odloku dovolil, da se morejo učenci, ki so pod takimi okoliščinami v enem ali več obveznih predmetih dobili neugodno zaključno klasifikacijo, ob začetku prihodnjega šolskega leta pripustiti k ponovnemu izpitu iz teh predmetov, ako se je učenec sicer dobro učil ter njegovi redi iz drugih predmetov opravičujejo tako postopanje. Ako izpade ponovni izpit dobro, dobi učenec novo letno izpričevalo, ki ga opravičuje, da pride v prihodnji razred.

Sedmošolci in matura. Z ozirom na tozadevno notico v »Dolenjskih Novicah« z dne 16. julija prihaja od c. kr. deželnega šolskega sveta z ozirom na razglas z dne 10. julija, št. 3507, (odlok ministrstva z dne 5. julija, št. 2028) sledeče pojasnilo: V odloku ni govora o sedmošolcih. Predčasni ponavljalni izpiti in mature so dovoljene samo onim (osmošolcem), ki so dobili ponavljalne izpite ali so bili pri letošnji maturi reprobirani za pol leta, ali onim eksternistom, ki se sedaj prvič priglasijo za maturo. To ugodnost imajo oni, ki stoje neposredno pred vpoklicom v vojaško službo.

Hrvatska gimnazija v Pazinu se je nahajala v letošnjem šolskem letu 1914/15. v izrednih razmerah. Pouk se je začel namesto kakor navadno šele 30. septembra m. l. Ker je že pred začetkom šolskega leta odšlo 6 profesorjev k vojakom, se je učiteljsko osebje skrčilo na 12 učnih oseb.

Sklep šolskega leta na CM šolah v Trstu.

Na družbenih šolah se je zaključilo dne 15. julija t. l. šolsko leto. Zaradi izrednih razmer se letos ne izda tiskano letno poročilo. — Na osemrazredni deški

šoli pri Sv. Jakobu z vzporednicami (do petega razreda) na Acquedotto kaže število razredov in učencev ter učni uspeh sledeča razpredelnica:

Razred	Število učencev					Od koncem leta navzočih je		
	sprejetih v začetku 1914/15	sprejetih med letom 1914/15	sprejetih v celoti 1914/15	izstopivših med š. l. 1914/15	koncem leta navzočih	zrotil za višji razred	nezrotil za višji razred	neizprošanih
I a	53	5	58	22	36	28	8	—
II b	54	3	57	10	47	37	10	—
I c*	59	1	60	23	37	25	11	1
II a	54	5	59	13	46	37	9	—
II b	53	7	60	14+1**	45	39	6	—
II c*	37	4	41	11	30	24	5	1
II d*	40	3	43	18	25	21	4	—
III a	62	2	64	14	50	41	9	—
III b	61	1	62	9	53	42	10	1
III c*	68	1	69	8	61	58	3	—
IV a	40	2	42	13	29	21	7	1
IV b	42	—	42	8	34	23	7	4
IV c*	57	6	63	8	55	45	8	2
V a	53	2	55	15+1**	39	35	4	—
V b*	34	3	37	11	26	26	—	—
VI	48	2	50	28	22	19	3	—
VII	30	1	31	9	22	22	—	—
Skupaj	845	48	893	234+2**	657	543	104	10

Vseh v minulem šolskem letu sprejetih učencev je torej bilo 893, 37 manj nego v šolskem letu 1913/14. Med letom, največ malo pred napovedjo in takoj po napovedi laške vojne jih je izstopilo 234, ostalo koncem leta (odštevši 2 umrla) 657. Od teh jih je za višji razred zrelih 543 ali 82:64%, nezrelih 104 ali 15:82%, neizpra-

šanih 10 ali 1:52%.

Razredov — aktivirani do sedmega — je bilo z desetimi vzporednicami 17. Koncem leta šteje učiteljski zbor: 1 voditelja, 7 učiteljev, 1 stalnega in 3 pomožne katehete, 2 učiteljici in 5 prostovoljk. Pod orožjem služi še 8 učiteljev, 5 jih je začasnoproščenih vojne službe.

more le človek, ki je nemoralen v etičnem pogledu, sebičnež, malenkostnež — neplemenit človek. Ako pa je zvestoba do naroda moralna dolžnost, potem je tudi popolno pravo; kdor krati človeku narodnostno pravo, dela sramotno, nemoralno. »Zatirati narodnost, kratiti pravico do eksistence bodi kateregakoli naroda — torej tudi malega — je nemoralno, je krivica. Moralna zavest naroda je tisti tribunal, ki temu pravi preskrbi veljavnost in odbije vse krivice, ki se delajo s tlačenjem malih narodov. To je tribunal, ki nima le neobvezne jurisdikcije, katere obsodba bi imela le teoretično vrednost. Ta tribunal ima tudi izvrševalno moč in dovolj sile, da svoji obsodbi pripori veljavnost, da prisili k respektiranju pravic in v to, da se temu primerno postopa«.

Krečji veruje v zmago načela humanitete nad egoizmom. V tej zmagi je jamstvo pravice do eksistence malih narodov, torej tudi do eksistence našega slovenskega naroda!

Problem avstrijskega šolstva.

Tržaški vladni komisar je izdal javen poziv na celo dolgo vrsto tržaških mestnih uradnikov in učiteljev, da se morajo v gotovem roku zgledati, sicer da bodo iz svojih služb odpuščeni. To je seveda le formalnost, zakaj ti uradniki in učitelji so iz Trsta pobegnili na Laško in se prav gotovo ne bodo vrnili na poziv vladnega komisarja. Verjamemo sicer, da ti ubežniki upajo, da pridejo z italijansko armado zopet v Trst, toda dvamesečni boji ob soški fronti kažejo, da to upanje nima podlage in da pobegli iredentovci Trsta ne bodo več videli. Ta ubeg mestnih funkcionarjev tržaških je seveda zbudil občno pozornost. Dokler so na primorske razmere samo opozarjali slovenski in hrvaški poslanci, se ni za te razmere nihče zmenil. Zdaj pa so, kakor sklepamo iz »Armee-Zeitung«, presenečeni tudi vojaški krogi, in imenovani list zahteva, naj se vzame že v roke problem avstrijskega ljudskega šolstva. Ta list zahteva, naj se vse ljudsko šolstvo podpravi, učitelje dobro podpre in jim da pravico do enoletnega prostovoljstva.

Zasluge dvornega svetnika Fr. Levca za razvoj ljubljanskega ljudskega šolstva.

Poročali smo v zadnji številki svojim čitateljem, da je občinski svet ljubljanski podelil g. dvornemu svetniku, deželnemu šolskemu nadzorniku Francu Levcu za njegove zasluge, ki si jih je pridobil na šolskem in pisateljskem polju, častno me-

starelih nemških slovnice in beril uvedle Schreiner-Bezjakove I. II. in III. nemška vadnica in namesto starih slovenskih beril svoj ljubljanskega šolstva. Te zasluge so naravnost neprecenljive in se nanašajo na gradbo novih šolskih poslopij, na ustanavljanje novih šol, na razširjanje že obstoječih šol, na uredbo pouka in na metodo. Z železno energijo se je lotil Levce vselej svojega dela; zato je pa dosegel tudi take lepe, naravnost odlične uspehe, ki so:

Leta 1889. se mu je po trudapolnem delu posrečilo, da so zgradili in otvorili za I. mestno šolo vsem modernim in zakonitim zahtevam ustrezajoče vzorno šolsko poslopje.

Leta 1895. so po njegovih zaslugah zgradili trirazrednico na Barju, kakršne ni te vrste na vsem Kranjskem. Ta šola je sedaj pod črnim vodstvom zgledega tovariša Črnogaja pravi blagor za Barje in Barjane.

Leta 1901. so sezidali novo šolsko poslopje za slovensko dekliško osemrazrednico na Sv. Jakoba trgu, ki je pravi kras za Ljubljano.

Leta 1901. so po Levčevi zaslugi ustanovili III. mestno deško ljudsko šolo na Vrtači in hkrati tudi izprožili misel za gradbo novega šolskega poslopja za IV. mestno deško ljudsko šolo in II. mestno slovensko dekliško šolo.

Po Levčevem prizadevanju so se izšolali iz mestnih šol vsi okoliški otroci, zaradi česar so nastale nove ljudske šole na Viču, v Šiški, pri Sv. Petru in v Mostah. Ko bi ne bilo Levca, bi tudi teh šol ne bilo.

Levec je pa tudi dogovorno z meročajnimi činitelji razširjal posamezne šole in ustanavljal paralelke v Ljubljani. V enem samem desetletju Levčevega okrajnega šolskega nadzorstva so otvorili 29 novih razredov na ljubljanskih ljudskih šolah.

Pa tudi z ozirom na uredbo pouka in na metodo se je storil pod Levčevim nadzorstvom velik korak naprej.

Leta 1894. so odpravili z ljubljanskih šol zastarelo slovniško metodo, ki so se z njo mučili otroci z različnimi nemškimi slovniškimi definicijami in s prevajanjem raznovrstnih stavkov brez vsake logične zveze. Na nje mesto je bila uvedena empirijsko-analitiška metoda (direktna metoda), ki se z njo uči otrok materinega jezika.

Leta 1894. so v I. razredu dekliških mestnih šol z višjim odobrenjem odpravili pouk v ženskih ročnih delih in izdali za ročna dela podrobni učni načrt, namenjen vsem kategorijam mestnih dekliških šol.

Leta 1897. so po Levčevem prizadevanju odpravili z ljubljanskih ljudskih šol brezsmiselno risanje po stigmah in začeli uvajati moderno risanje.

Leta 1898. smo dobili za pouk v telovadbi podrobni učni načrt in v zvezi z njim novo, metodiško urejeno učno knjigo, ki učitelju jako olajšuje pouk v telovadbi.

Za nemški jezik so se namesto že za-

ščanstvo. Danes naj nakratko navedemo še Levčeve zasluge, ki si jih je pridobil kot c. kr. okrajni šolski nadzornik za razsta se uvedli na ljubljanskih ljudskih šolah Josin-Ganglovo II. in III. berilo.

To vse in še mnogo več so Levčeve zasluge za razvoj ljubljanskega ljudskega šolstva, zato je pa tudi res zaslužil ta odlični mož najvišje priznanje, ki mu ga je mogla podeliti mestna občina ljubljanska, t. j. častno meščanstvo. — Ko je Levce odložil okr. nadzorstvo ljubljanskih šol, mu ni bilo mogoče dobiti sposobnega naslednika, ki bi s strokovno izobrazbo, z vnmom in neizčrpljivo deloljubnostjo, z iniciativo in avtoritetom znal hoditi naprej in stati na čelu učiteljstva kot zgled zrelega, previdnega šolnika. Ves napredek ljubljanskega šolstva je izza Levčeve dobe izključno zaslug učiteljstva samega, ki je — kar je starejšega — še vse iz Levčeve šole.

Naj uživa zaslužni šolnik Fr. Levec to izredno odlikovanje do skrajnih mej človeškega življenja!

Začetek novega šolskega leta.

Češki listi prijavljajo z Dunaja vest, da pouka na javnih šolah po počitnicah na jesen najbrže ne bodo začeli v normalnem času, ampak šele pozneje. — Moravski deželni poljedelski svet se je že obrnil s posebno resolucijo proti tej nameri. — Gotovo se o tem vprašanju razvije po časopisju debata. Končno besedo pa bo izrekla šolska oblast, ki se — kolikor mi vemo — doslej še ni odločila na nobeno stran.

Ljubi svoje in spuščaj tuje.

»Berliner Tageblatt« je napisala Charlotte grofica Rittbergova na naslov učiteljev in staršev svarilo, naj ne vsajajo narodnega sovraštva v mlade duše otrok. Piše namreč: »Ne propovedujte sovraštva v rodovinah in šolah! Zamolčujte mladini neizogibne ekscese razpajane brutalnosti. Kako naj otrok v svojem malem življenju prav ocenjuje najstrašnejše izrastke prerazdraženih strasti? Pustite naj zgodovina govori odraslim, nikar pa naj ne govori senzacija nedoraslim! Pazite v svojih pogovorih, izbirajte čisto mladine, nadzorujte njihove igre! Učite otroke, naj bodo ponosni na svoje plemo, ali govorite jim, da plemenitost obvezuje, in da tudi načisteja voda gnije in postaja blatna, ako miruje. Ne pozabite navajati otrok na to, da bodo tudi v nasprotniku spoštovali — človeka!«

Te besede kažejo, da ni ta žena plemenita samo po mišljenju in čustvovanju in da jo poleg aristokracije rodu diči tudi aristokracija duše in srca. Ne zanašajte sovraštva v mlada srca! Zlat nauk, posebno za vse, ki kakorsibodi morejo vplivati na vzgojo uma in duše mladine. Kdor dela nasprotno, je zločinec na misli človečanstva, človekoljubja. Predvsem pa zločinec na svojem lastnem narodu, ker mu — zastrupljajoč duše in srca mladine — odjemale, česar narod najbolj potrebuje v zagotovitev svoje moralne trdnosti: poštenih, moralčno vzvišenih sinov in hčera, ki se bodo ponašali s svojim, ki bodo — ponosni na svojo narodnost in svojo grudo — vsekdar pripravljeni vse žrtvovati v obrambo te svete dediščine svojega plemena — a ki bodo spoštovali tuje in tudi v nenašincu videli — človeka!

Književnost.

»Zvonček« objavlja v 8. letošnji številki to vsebino: 1. Simon Gregorčič: Soči. Pesem. 2. Drago Širok: Jelša. Pesem. 3. Borisov: Dom. Povest. 4. Devin na Goriškem. Slika. 5. Ivan Albreht: Mali. Pesem. 6. Borisov: Materni jezik. Povest. 7. Andrej Rapč: Upanje. Pesem. 8. Sl. N.: Slavna bitka pri Visu 11866. Podoba. 9. Slovenec Vatroslav Holz. Podoba. 10. Fr. Rojlec: Ob solnčnem zahodu. Povest. 11. Naši vojaki na počitku med pohodom. Podoba. 12. Jos. Vantot: Metuljčka. Borisov: Slika. Pesmi. 13. Ladislav Ogorek: Fran Levec: Životopis. 14. Deželni šolski nadzornik in dvorni svetnik Franc Levec. Podoba. 15. Cerkevica. Pesem. 16. Pouk in zabava: Obelisk. — Rešitev zastavice v podobah v sedmi številki. — Rešilci. — Cesarjev petinosemdeseti rojstni dan. — Naznanilo. — Ne igrate se z užgalicami. — Angelček je poletel po bolnici... — Koliko je še neodkrita zemlja? — 15letni junak, ki je ujel vohuna. — 12letno dekl-

co zadela italijanska krogla. — Obletnica slamnika. — Kotiček gospoda Doropoljskega.

»Ročni zapisnik« izide tudi letos in je že v delu. Vsled vojnih razmer bo njegov obseg skrčen in cena znižana. Naroča se v »Učiteljski tiskarni« v Ljubljani za 100 in 150 učencev. Cena se naznani v prihodnji številki »Učiteljskega Tovariša«.

Srednješolske vesti.

PROTI SREDNJIM ŠOLAM.

Naučno ministrstvo je ravnokar izdalo na deželne šolske svete primerno svarilo, kjer pravi, da so naše srednje šole, gimnazije in realke, prenapolnjene, iz njih dobivamo preveč ljudi, za katere ni kruha, nasprotno pa manjka strokovno izšolanih ljudi v praktičnih poklicih. V šolskem letu 1913/14. smo imeli 517 gimnazij in realk s 154.882 učenci in 5871 gimnazistkami. Število zavodov in učencev se je v zadnjih 30. letih podvojilo, kar pa ne odgovarja kulturnim in gospodarskim razmeram. Od 20.000 gimnazijcev in 10.000 realcev v prvem razredu jih naređi vsako leto maturo kakih 7500 gimnazijcev in okolo 4000 realcev, ki potem silijo na visoko šolo ali v poklice, za katere se zahteva srednješolska izobrazba. Jako bi se motil, kdor bi mislil, da bodo državni in nedržavni uradi stalno rabili vedno več osebja. Ravno nasprotno, število uradništva se bo omejilo. Po vojni bo veliko dela ravno v onih poklicih, za katere ni treba visoke ali srednje šole. Zato ministrstvo poziva vse poklicane kroge, naj navajajo mladino bolj v one šole, ki nudijo praktično strokovno izobrazbo. Posebno napačno pa bi bilo mladino zato poslati v srednjo šolo, da bi dobila kako nižjo uradniško službo. — Obisk strokovnih šol jako zaostaja za srednjimi šolami. V primeri s 50.000 srednješolcev višjih razredov je bilo v letu 1913. na višjih strokovnih šolah samo okolo 15.000 dijakov (na državnih obrtnih šolah 480, na trgovskih akademijah 8000, na poljedelskih in podobnih šolah okolo 2000). V primeri s 100.000 nižjimi srednješolci je obisk na nižjih strokovnih šolah razmeroma premajhen. Zato naj krajevni faktorji vbodoče ne zidajo gimnazij in realk, ampak strokovne šole. — Ministrstvo govori tudi o ženskem šolstvu. Za deklice se je ustanovila primerna šola v obliki dekliških licejev, ki jih je 1913/14. obiskovalo 11.332 učenek. Deklice na gimnazijah niso imele posebnih uspehov, od 1000 učenek prvega razreda jih pride k maturi komaj 300. Zato ministrstvo posebno priporoča dekliške liceje; zakaj zmogne deklice morejo s pridružitvijo realnogimnazijskih višjih razredov tudi na teh zavodih napraviti maturo za visoko šolo. — Ministrstvo naroča, naj šolska vodstva pri sprejemu starše v tem smislu poučujejo in jim dajo primernega sveta.

Odlok naučnega ministra glede ponavljalnih izpitov na srednjih šolah. Ker se je moralo na posameznih gimnazijah in realkah šolsko leto 1914/15., ne da bi se bil pouk popolnoma končal, predčasno zaključiti in ker so na posameznih srednjih šolah zaradi učiteljskih izprememb, proizvodnih po vojaških vpoklicih, nastale za učence posebne težkoče, je naučni minister v nekem vsem deželnim šolskim oblastem dopisnem odloku dovolil, da se morejo učenci, ki so pod takimi okoliščinami v enem ali več obveznih predmetih dobili neugodno zaključno klasifikacijo, ob začetku prihodnjega šolskega leta pripustiti k ponovnemu izpitu iz teh predmetov, ako se je učenec sicer dobro učil ter njegovi redi iz drugih predmetov opravičujejo tako postopanje. Ako izpade ponovni izpit dobro, dobi učenec novo letno izpričevalo, ki ga opravičuje, da pride v prihodnji razred.

Sedmošolci in matura. Z ozirom na tozadevno notico v »Dolenjskih Novicah« z dne 16. julija prihaja od c. kr. deželnega šolskega sveta z ozirom na razglas z dne 10. julija, št. 3507, (odlok ministrstva z dne 5. julija, št. 2028) sledeče pojasnilo: V odloku ni govora o sedmošolcih. Predčasni ponavljalni izpiti in mature so dovoljene samo onim (osmošolcem), ki so dobili ponavljalne izpite ali so bili pri letošnji maturi reprobirani za pol leta, ali onim eksternistom, ki se sedaj prvič priglasijo za maturo. To ugodnost imajo oni, ki stoje neposredno pred vpoklicom v vojaško službo.

Hrvatska gimnazija v Pazinu se je nahajala v letošnjem šolskem letu 1914/15. v izrednih razmerah. Pouk se je začel namesto kakor navadno šele 30. septembra m. l. Ker je že pred začetkom šolskega leta odšlo 6 profesorjev k vojakom, se je učiteljsko osebje skrčilo na 12 učnih oseb.

Sklep šolskega leta na CM šolah v Trstu.

Na družbenih šolah se je zaključilo dne 15. julija t. l. šolsko leto. Zaradi izrednih razmer se letos ne izda tiskano letno poročilo. — Na osemrazredni deški

šoli pri Sv. Jakobu z vzporednicami (do petega razreda) na Acquedotto kaže število razredov in učencev ter učni uspeh sledeča razpredelnica:

Razred	Število učencev					Od koncem leta navzočih je		
	sprejetih v začetku 1914/15	sprejetih med letom 1914/15	sprejetih v letu 1914/15	izstopivših med š. l. 1914/15	koncem leta navzočih	zrotil za višji razred	nezrotil za višji razred	neizprošanih
I a	53	5	58	22	36	28	8	—
II b	54	3	57	10	47	37	10	—
I c*	59	1	60	23	37	25	11	1
II a	54	5	59	13	46	37	9	—
II b	53	7	60	14+1**	45	39	6	—
II c*	37	4	41	11	30	24	5	1
II d*	40	3	43	18	25	21	4	—
III a	62	2	64	14	50	41	9	—
III b	61	1	62	9	53	42	10	1
III c*	68	1	69	8	61	58	3	—
IV a	40	2	42	13	29	21	7	1
IV b	42	—	42	8	34	23	7	4
IV c*	57	6	63	8	55	45	8	2
V a	53	2	55	15+1**	39	35	4	—
V b*	34	3	37	11	26	26	—	—
VI	48	2	50	28	22	19	3	—
VII	30	1	31	9	22	22	—	—
Skupaj	845	48	893	234+2**	657	543	104	10

Vseh v minulem šolskem letu sprejetih učencev je torej bilo 893, 37 manj nego v šolskem letu 1913/14. Med letom, največ malo pred napovedjo in takoj po napovedi laške vojne jih je izstopilo 234, ostalo koncem leta (odštevši 2 umrla) 657. Od teh jih je za višji razred zrelih 543 ali 82:64%, nezrelih 104 ali 15:82%, neizpra-

šanih 10 ali 1:52%.

Razredov — aktivirani do sedmega — je bilo z desetimi vzporednicami 17. Koncem leta šteje učiteljski zbor: 1 voditelja, 7 učiteljev, 1 stalnega in 3 pomožne katehete, 2 učiteljici in 5 prostovoljk. Pod orožjem služi še 8 učiteljev, 5 jih je začasnoproščenih vojne službe.

Poučevanje prostih predmetov francoščine in stenografije je letos zaradi pomanjkanja profesorjev izostalo. Dne 22. januarja t. l. se je morala gimnazija zaradi došlih vojaških ranjencev iz svojega poslopja umakniti; nastanila se je deloma (pet razredov) v frančiškanskem samostanu, deloma v prostorih »Tiskovnega društva«. Parkrat potlej je pretila nevarnost, da bi se moral zavod pred časom zaključiti; ali krepkemu vodstvu ravnateljstva se je posrečilo, da se je šolsko leto izvršilo, kakor splošno, dne 26. junija. — V začetku šolskega leta se je vpisalo 179 javnih in 19 privatnih učencev. Med letom je izstopilo 12 + 5. K vojakom je bilo poklicanih 29. H koncu šolskega leta jih je bilo še vpisanih 168 + 13. (27 Slovencev, 2 Italijana, 1 Čeh, ostali Hrvati). — Kar se razredovanja tiče, je bil uspeh šolskega leta 1914/15 naslednji: odlično sposobni 19 + 3, sposobni 121 + 8, vobče sposobni 5 + 2, nesposobna 2, ponavljalni izpit se je dovolil 4, brez ocene je ostalo 17 dijakov. — Izza sklepa šolskega leta so bili zopet pozvani 4 profesorji pod orožje.

Ravnateljstvo c. kr. ženskega učiteljskega v Gorici se nahaja do daljše odredbe v Krškem na Kranjskem.

C. kr. moškega učiteljskega goriskega gojenci, ki imajo prejeti še kak obrok državne ustanove, naj se obrnejo pisмено ali osebno na ravnateljstvo (V. Bežek, Ljubljana, Marije Terezije cesta 6, II.).

Zrelostni izpit z odliko je napravil na Terezijanski akademiji nadvojvoda Albert, sin maršala nadvojvode Friderika.

Umrli je v Gradcu v bolnišnici usmiljenih bratov inf. stolni dekan mariborski gosp. Jakob Kavčič v starosti 52 let. Pokojnik je bil dolgo vrsto let profesor veronauka na slovenskih paralelkah mariborske gimnazije. Jako je skrbel kot tak za mariborsko dijaško kuhinjo ter ostane premmnogim bivšim učencem v prijaznem spominu. Politiško ni nikoli deloval.

Vsi dovršeni ruski srednješolci na nabor. »Frankfurter Zeitung« poroča 15. julija iz Petrograda: Poziv ruske mladine se vrši v vedno večjem obsegu. S 1. julijem so morali na nabor vsi mladeniči, ki so končali srednje šole.

C. kr. slovenska državna gimnazija v Gorici. Na tem zavodu je bilo vpisanih v preteklem šolskem letu 477 učencev (med temi 14 privatistinj in 2 privatista). Med šolskim letom jih je izstopilo 42. Odlično sposobnih je bilo koncem šolskega leta 70 učencev, sposobnih 242, vobče sposobnih 61. Vsi oni učenci pa, — teh je 62 — ki bi bili pri sedanjih klasifikacijah spoznani za nesposobne za vstop v naslednji višji razred, so ostali za sedaj brez klasifikacije in bodo v začetku prihodnjega šolskega leta pripuščeni k ponavljalnemu izpitu iz onih predmetov, v katerih bi dobili sedaj nezadostne ređe. Izpričevala se dobijo v Ljubljani, Dunajska cesta 28, Goriska zveza. — Na zavodu je poučevalo v preteklem šolskem letu 17 profesorjev in 4 stranski učitelji. Pod orožje je bilo klicanih 10 članov učiteljskega zbora, od teh so bili 3 že odklikovani.

Šolska mladina. Pod tem naslovom piše »Delavec« v 39. številu: Odkar je izbruhnila vojna, so po mnogih krajih brez šole. Naravna posledica vojne je to. Nikakor pa s tem dejstvom ni ustrezno potrebi časa in razmeram, v katerih se nahajamo. Če že ni mogoče imeti po prizadetih in bližnjih krajih šolskega pouka redovito, bi pa bilo mogoče najti drugačno pot, da bi otroci imeli vsaj primerno varstvo in vzgojo, ki jim je sedaj šola ne more dati. Umevno je tudi, da šolski pouk v takih razburjenih časih ne more imeti tistega uspeha kakršnega ima ob normalnih razmerah. Verojetno je, da pouk ne dosega svojega namena v šolskih predmetih. Sedanja prilika pa bi se morala izrabiti zlasti v ta namen, da se pospešuje v mladini družabne in moralne sposobnosti potom javnih vzgajališč ali zavetišč, ki bi zlasti pospeševala sposobnost za poznejšo šolsko vzgojo. Ne zadoščala pa bi taka vzgajališča ali zavetišča, če bi postavljali vanje »vzgojitelje« z bičem v roki pa brez pedagoške izobrazbe, marveč morali bi taka zavetišča voditi res sposobni pedagogi, učitelji, ne pa vzgojitelji, ki poznajo vzgojna pravila le instinktivno. Vzgojitelji morajo vedeti, da sedanje razmere zahtevajo povsem neobičajni učni sistem svobodne vzgoje. Tukaj je mnogo dela, mnogo, le škoda, da se tako podcenjuje. Kmet pravi: slab gospodar, ki divjakov ne cepi s plemenitimi cepiči. Ta nedostatek, ki ga sedaj zanemarjamo, se bo maščeval desetletja nad nami. Šolska mladina danes ne spada le domov, marveč tudi v zavetišča. Nekateri pravijo, da naj otroci delajo namesto onih, ki so v vojni. To prihaja malokje v poštev in kjer prihaja v poštev, imajo otroci za svojo spo-

sobnost še dovolj časa, da ustrezajo tudi tistim »dobrohotnežem«.

Dr. Edvard Dolinšek ni padel. Seznam izgub št. 24 je navedel, da je dr. Edvard Dolinšek, gimnazijski profesor v Gorici, kot rezervni poročnik peh. polka št. 47, padel. Seznam izgub št. 206 pa pravi, da je bil imenovan profesor le ranjen in da ga od tedaj pogrešajo.

Slovenska Šolska Matica.

Od tajništva S. Š. M. smo prejeli in objavljamo nastopna dva poziva:

Šolska vodstva na Kranjskem, Primorskem, Štajerskem in Koroškem naj blagovolijo vpsolati predsedniku Slovenske Šolske Maticе, gosp. ravnatelju H. Schreinerju v Mariboru, zaznamek vseh v vojno poklicanih gg. učiteljev s podatki o njih ranjenju, ujetništvu, smrti ali odklikovanju, ker namerava Slov. Šol. Matica postaviti vsem vrlim junakom-učiteljem časten spomenik v svojih publikacijah.

Gg. poverjeniki Slov. Šol. Maticе naj blagovolijo pobrati in vpsolati čimprej članarino za leto 1915. Ako je morebiti gosp. poverjenik vpoklican v vojno, naj blagovolijo prevzeti ta trud eden izmed njegovih gg. tovarišev, ker mora društveni odbor v kratkem vedeti, kakšno bo njegovo denarno stanje.

Kranjske vesti.

ANDREJ GRČAR.

Umrli je v Radovljici dne 14. julija ob 9. zvečer po dolgi, mučni bolezni vpokojeni šolski ravnatelj tovariš Andrej Grčar v 71. letu svoje starosti. Pokojnik je bil v Radovljici in v vsej okolici splošno priljubljen zaradi svojega koncilijantnega vedenja, kar pričajo pač priznanja, ki jih je užival v svoji aktivni službi, zakaj bil je dolgo let zastopnik učiteljskega v c. kr. okrajnem šolskem svetu radovljiškem, več let predsednik okrajnega učiteljskega društva, mestni zastop radovljiški ga je volil v ravnateljstvo mestne hranilnice itd. — Rajnik se je s pridom udeleževal javnega življenja, bil je vedno zvest naš somišljenik in odkritosrčen ter vztrajen zagovornik učiteljskega. Zapuščal žalostno vdovo, sina učitelja-vojaka, ki je ujet na Ruskem, in hčer, ki se je posvetila samostanskemu življenju. Pogreb draga pokojnika se je vršil dne 16. julija ob 5. popoldne ob veličastni udeležbi občinstva, učiteljskega in šolske mladine. — Bodi dragemu tovarišu, ki je z navdušenjem in ljubeznijo deloval v naši organizaciji za blaginjo našega stanu in šolstva, lahka slovenska zemlja in neminljiv spomin!

ROZIKA JOVANOVA.

V Št. Vidu nad Ljubljano je umrla ondota rojakinja in učiteljica koleginja Rozika Jovanova. Pokojnica je bila tiha, blaga duša, ki je živela le svojemu poklicu, zato jo je ljubil in spoštoval vsak, kdor jo je poznal. Žal, da je neizprosna smrt prestigla nit njenega delavnega življenja ter jo pokosila v najlepši dobi njene starosti. Rojena je bila leta 1887., učiteljica je dovršila leta 1907., definitivno pa je bila nameščena leta 1911. — Bodi ji ohranjen ljub spomin!

MARIJA DITINGARJEVA.

Umrli je v Ljubljani pri svojih starših hči-edinka tovarišica Marija Ditingarjeva, učiteljica v Št. Vidu pri Zatični. — Ni ji bilo dano, da bi v dejanja prelila vso ljubezen, ki jo je gojila do svojega stanu, zakaj morala je umreti po dolgi in mučni bolezni, stara komaj 22 let! — Blag ji bodi spomin!

— **Osemdesetletno rojstvo** je praznoval tovariš Janez Saje, nadučitelj v pokoju in posestnik v Št. Jerneju na Dolenjskem. — Vzgojil je vso prelepo šentjernejsko dolino, zato ga spoštujejo in ljubijo stari in mladi ljudje, v svojem stanu pa ima mnogo prijateljev. Mož je vključ visoki starosti še vedno čvrstega zdravlja in vedrega duha. In tak naj ostane še mnogo let! To je naša čestitka k njegovi osemdesetletnici!

— **Seja deželne šolskega sveta** dne 16. julija. Učiteljica Ana Rutarjeva-Moosova se stalno upokoji. — Učitelj Av-

gust Brglez v Spodnji Šiški dobi zaradi bolezni enoletni dopust. — Sklene se odstaviti nekega krajnega šolskega nadzornika.

— **Zastopnikom občine** v šolski odbor obrtno-nadaljevalne šole v Kranju je imenovan občinski svetovalec Franc Krenner.

— **Za Učiteljski konvikt** je daroval tovariš Josip Ažman, nadučitelj na Breznici, 10 K namesto venca na krsto svojemu dragemu tovarišu in prijatelju šolskemu ravnatelju v pokoju Andreju Grčarju. — Gosp. Ivan Majaron iz Borovnice je daroval 10 K namesto venca na krsto prijatelja Jožeta Mavca. Srčna hvala!

— **Ravnatelj Gustav Pirc** — **deželni kulturni nadzornik.** Glede na izredno važnost deželne kulture v sedanjih časih in nakopičenja tozadevnega dela se je deželni odbor sporazumil s c. kr. kmetijsko družbo, da stopi tajnik Kmetijske družbe začasno v deželno službo, zaeno pa vodi še nadalje tajništvo Kmetijske družbe. Tajnik Kmetijske družbe, ces. svetnik ravnatelj Gustav Pirc, je to nalogo sprejel, in deželni odbor mu je podelil naslov deželno-kulturnega nadzornika. Ta uredba pomenja le provizorij glede na sedanje za kmetijstvo izredno težavne razmere.

— **Znamenje časa.** V »Slovenskem Narodu« čitamo ta inserat: Učiteljica, vešča slov., hrvatsk., nemšk. in italij. jezika in igranja citer, želi kakšne službe ali privatnega poučevanja. Ponudbe se prosi pod »pouk/1671« na uprav. »Slov. Naroda«.

— **Ranjen je bil** na severnem bojišču tovariš Alfonz Završnik iz Ribnice. Kot kadet pri 17. pešpolku je odšel na bojišče 26. maja. Zadet je bil v trebuh. Zdravi se v Kolomeji. Ljubemu tovarišu želimo, da kmalu okreva!

— **Razpisana ustanova.** Razpisano je 2. mesto ustanove Josipa Gorupa viteza Slavinskega v znesku 1000 K za absolvente trgovskih šol in trgovskih akademij, ki hočejo svoje študije nadaljevati v inozemstvu. Posnje je vložiti na deželni vladi do 10. oktobra.

— **Peta krušna komisija** uraduje od preteklega petka v »Učiteljski tiskarni«, Frančiškanska ulica 6, na dvorišču, I. nadstropje.

— **Deželne admirala Antona Hausa ustanove za c. in kr. mornariško akademijo.** Deželni odbor je sklenil, da je ustanoviti v proslavo rojstvenega dne Nj. Velicanstva cesarja pet deželnih ustanov po 1600 kron za c. in kr. mornariško akademijo na Reki. V znak hvalečnosti za junaške čine naše vojne mornarice se bodo te ustanove imenovala po odličnem poveljniku admiralu Hausu, ki je, kakor znano, naš ožji rojak, ako v to privoli. Pravico do teh ustanov bodo imeli predvsem tisti deželani, ki ne morejo biti deželni državnih in drugih ustanov. Ustanove se bodo oddale že za šolsko leto 1915/16.

— **Posplošenje učiteljske draginjske doklade.** Kakor znano, je bil draginjske doklade v izmeri 10—25 odstotkov temeljne plače doslej deležen le del ljudskošolskega učiteljskega. Sedaj je pa deželni odbor priznal to draginjsko doklado v izmeri 25 odstotkov vsemu dejansko službujočemu učiteljsstvu brez vsake izjeme, in sicer že od 1. avgusta 1915 vnaprej.

— **Nagrada učiteljem v Ljubljani.** Magistratni gremij je sklenil, da dobi učiteljsko osebo, ki pomaga pri izdajanju krušnih kart, po 3 K, oziroma po 2K na dan.

— **Šola, znanost in umetnost v proračunu mesta Ljubljane.** Potrebščina za ljudsko šolstvo, razna učilišča ter za razne prispevke v svrhu podpiranja šolstva, umetnosti, znanosti in ljudske prosvete znaša 205.863 K.

— **Iz ljudskošolske službe.** Ker je odšel učitelj Alojzij Intihar v vojno službo, je dodeljena enorazrednici na Robu učiteljica Terezija Podbojeva iz Loškega potoka. Ker je odšel učitelj Albin Smole v vojno službo, je dodeljena enorazrednici v Rovi učiteljica Marija Ferencakova iz Vrhpolja. — C. kr. šolski svet v Radovljici je namesto v vojaško službo odklikanega nadučitelja Antona Kristofa, povelji začasno vodstvo ljudske šole v Radovljici učiteljici Mariji Žgurjevi. C. kr. okrajni šolski svet v Logatcu je absolviranega učiteljskega kandidata Andreja Sežuna nastavil za supleanta na enorazredni ljudski šoli v Babnempolju.

— **Naučni minister** je priznal kuharski in gospodinjki šoli ljubljanskega uršulinskega konventa pravico javnosti.

— **Iz ruskega ujetništva.** Tovariš Karel Jeretina je premeščen — kakor poroča svojim staršem v Ljubljano — v Taro. Tara je mesto v Sibiriji v tobolski guberniji, kjer se stekata reki Arkara in Ir-tiš. V rečenem mestu so velike usjarne

in cvete živahna trgovina z Buharo in Kino. Karel Jeretina je že videl precejšen del Sibirije.

— **Na severnem bojišču** je padel dne 17. junija t. l. junaške smrti za domovino Anton Novelli, doma z Ježice pri Ljubljani, star 20 let. Padli junak je bil sin mnogoletnega zvestega uslužbenca »Učiteljske tiskarne«, Andreja Novellega, in je bil tudi sam več časa zaposlen v »Učiteljski tiskarni«. Bil je zgleden, zanesljiv in zvest njen sodrnik. Blag mu spomin!

— **Umrli je tovarišu** Fr. Mlakarju, učitelju v Ljubljani-Barju, edinec Franek, star osem let. Utanil je v ribniku za Rakovnikom. Ob tej nenadni in tako tragični smrti ljubljene otroka izrekamo žalostnim staršem iskreno sožalje!

— **Trimesečni dopust** je dovoljen gosp. Mariji Kavčičevi, ravnateljici c. kr. dekliške osemrazrednice v Idriji. Nado-mešča jo v ravnateljskih poslih katehet Fran Oswald.

Štajerske vesti.

— **Šola Dramlje** je nabrala dosedaj za »Rdeči križ« 66 K 79 vin.; izdelalo pa se je 70 parov raznih volnenih izdelkov, 48 žepnih robcev in 300 parov papirnatih nogavic in podplatov.

— **Društvo »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks«.** Odbor poroča: Član ravnatelj Viktor Konecgg je dne 5. maja t. l. umrl. To je 130. smrtni slučaj, v tek. letu. 2. Donesek po 2 K naj se plača tekom enega meseca. — Ker utegne biti sedaj več smrtnih slučajev, je priporočljivo, da se uvedejo mesečna predplačila, da bi ne bilo plačevanje večjih vsot pozneje pretežavno.

— **Iz Komna** pišejo: Med našimi ranjenci se nahaja tudi Al. Selinšek, učitelj pri Sv. Barbari v Halozah na Štajerskem. Zakopala ga je italijanska granata živega, a rešili so ga in ga semkaj poslali, od tod pa v Ljubljano. Okreval bo kmalu.

— **Hud udarec** je zadel našega spoštovanega tovariša Ivana Krajnika, nadučitelja v Kozjem na Spodnjem Štajerskem. Dne 16. julija t. l. mu je umrla edina hčerka Nada, veselje in ponos staršev. Krajnikova Nada je obiskovala ljubljanski dekliški licej ter je ob svojem blagem in mirnem značaju ter ob neumorni pridnosti dosegala vedno odlične uspehe. Kruta smrt je ugrabila nežno slovensko cvetko, ko ji je bilo komaj 18 let. — Bridko prizadetim staršem izrekamo iskreno sožalje!

— **K vprašanju o šolskem pouku v Mariboru.** Od vseh strani nam dohajajo vprašanja, kdaj se prične s poukom po naših šolah. Seveda smo v tem ožiru popolnoma nepoučeni; niti šolska vodstva tega ne vedo. Morda se prične pouk že prihodnji mesec, morda kakor lani oktobra, decembra ali januarja ali pa še kasneje. Kadar zvemo, bomo seveda takoj poročali. Splošno mnenje je seveda to, da bi se moral pričeti pouk vsaj koncem septembra, že z ozirom na to, ker je bil lani jako nepopoln in ker pač ne kaže, puščati učeče mladine kar dve leti brez dovoljnega ali pa vsaj delnega pouka. Že vojni čas slabo vpliva na učne uspehe, kaj šele potem skrajšana splošna učna doba. Upati je, da bodo tozadevni ukrepi merodajne šolske oblasti kmalu znani. V Mariboru prično s sredo septembra doslej z rednim poukom samo šolske sestre na svoji vadnici, meščanski šoli in ženskem svojem učiteljsku.

— **Promocija.** Dne 21. julija t. l. je promoviral gospod Vilko Marin, sin c. kr. učitelja Marina v Mariboru, na graškem vseučilišču za doktorja vsega zdravilstva. — Čestitamo očetu in sinu!

— **V Ptuj** se je poročil c. in kr. rez. poročnik 17. pešpolka in uradnik poštne hranilnice na Dunaju Jože Potokar z Albino Archovo, učiteljico na trgovski šoli na Dunaju.

— **Umrli je v Vojniku pri Celju** v starosti 52 let gospa Roza Brezovnikova, roj. Vrečerjeva, soproga zaslužnega nadučitelja in pisatelja tovariša Antona Brezovnika. — Bila je vrla, zgledna slovenska žena. Bodi ji blag spomin! Cenjeni rodovini naše iskreno sožalje!

— **Umrli je v Mariboru** profesor tamošnjega bogoslovnega učilišča dr. Fr. Fenš v starosti 65 let.

— **Štajerski deželni šolski svet** je dovolil menjati službeni mesti stalni učiteljici Neži Hribnikovi, roj. Kunejevi v Črešnjevcu in Milki Pirkotovi na konjski okoliški šoli. Stalno so upokojeni: nadučitelj v Negovi Mihael Vreča, stalna učiteljica v Jarenini Ana Vaudova, st. učitelj v Slovenjem gradu Iv. Trobej in st. učitel-